

Gojko Nenadić

GOVORNE VEŽBE NA ČASU SISTEMATIZACIJE TEME

U nastavi stranog jezika mogu se primenjivati različiti tipovi govornih vežbi kako bi se učenici uspješnije osposobili za komunikaciju na stranom jeziku. Mi ćemo na ovom mestu ukazati na neke mogućnosti primene govornih vežbi pri sistematizaciji teme, koje smo koristili u našem radu.

PLAN ČASA

Makroartikulacija časa

Predmet: ruski jezik

Razred: VIII

Metodska jedinica — tema: Человеку нужен друг

Tip časa: sistematizacija gradiva

Nastavne metode: monološko-dijaloška

Oblici rada: frontalni i grupni

Nastavna sredstva: episkop, radni listići, tabla i udžbenik

Obrazovni cilj: proširiti i uopštiti leksička znanja, razvijati govorne sposobnosti učenika, obučiti učenike da stečena znanja koriste i primenjuju u novim govornim situacijama.

Vaspitni cilj: značaj drugarstva u životu u radu, smisao druženja, saradnje i zajedničkog rada, tj. rada u grupama.

Tok časa: Čas ima tri faze koje se razlikuju: po vremenu trajanja, po nivou primenjenih govornih vežbi, po oblicima i metodama rada, po postavljenom cilju i zadacima (druga i treća imaju isti cilj — sistematizovati i uopštiti učenička znanja i primeniti ih u novim situacijama).

Faze časa: *Prva, uvodna faza* traje oko 8 minuta.

Primenjene govorne vežbe su na reproduktivnom nivou. Oblik rada je frontalni — rad sa celim odeljenjem, a metode monološko-dijaloška. Cilj ove faze je osvežiti leksička i tematska znanja učenika, tj. pripremiti ih za uspješnije ostvarenje krajnjeg cilja časa — sistematizaciju znanja, njihovu primenu u novim govornim i jezičkim situacijama i razvijanje komunikativnih sposobnosti učenika, a samim tim i realizaciju druge i treće faze časa.

Druga, glavna faza traje dvadeset pet do trideset minuta. Govorne vežbe su na produktivnom nivou. Oblici rada su grupni i individualni. Metode dijaloška i samostalni rad i izlaganje. Cilj ove faze je razviti i koristiti kreativne sposobnosti učenika.

Treća, završna, zaključna faza traje desetak minuta. Govorne vežbe su kao i u drugoj, na produktivnom nivou. U ovoj fazi dominira rad u grupama, a metode dijaloška i razgovorna — konsultativna. Karakteristika ove faze je uvođenje novog jezičkog materijala — poslovice, o kojima se vodi diskusija. Učenici daju i svoj komentar (parafraziraju ih i transformišu) koristeći stečena znanja — tematska i jezička.

Realizacija i postupak

I faza: Rad na realizaciji časa počinje projekcijom teksta pisma iz novina »Московский комсомолец«. Tekst se projektuje pomoću episkopa. Svi učenici pažljivo čitaju tekst. Nakon toga tekst se uklanja i vodi se razgovor. Razgovor se vodi putem pitanja i odgovora i vođenjem dijaloga sa učenicima. (Cilj: ponoviti sadržaj pisma i uopštiti leksiku.)

Mogu se postaviti, pored drugih, i ovakva pitanja:

1. Вы узнали этот текст, что он представляет?
2. О чём Лена говорит в этом письме?
3. Как она проводит день?
4. У неё есть друзья. Кто её друзья?
5. Почему у неё нет друзей между своими товарищами, подругами?
6. Что ей часто говорят?

(Ovde se ne treba zadovoljiti samo kratkim odgovorima na pitanja, već zahtevati od učenika malo širi komentar.)

II faza: U ovoj fazi primenjuje se grupni oblik rada. Reproductivne vežbe zamenjuju se produktivnim.

Nakon pitanja i odgovora pristupa se variranju teksta — prepričavanju s promenom redosleda i lica. (Učenici pričaju u trećem licu, a tekst je pisan u prvom.)

Formiraju se grupe, daju uputstva i objašnjenja i izabiru vođe grupa. Projektuju se četiri mišljenja o Leninom životu i daje zadatak grupama (rade četiri grupe). Umesto projekcije teksta mogu se ispisati listići koji se dele vođama grupa.

Daje se sledeći zadatak:

Pročitajte tekst i izvucite zaključak u obliku jedne do dve rečenice i formulišite ga pismeno.

Eto tih rečenica — zaključaka koje se zapisuju na tabli:

1. У человека должны быть друзья.
2. Как можно жить без друзей, и не ходить в кино, в театр.
3. Лена молода. Она много сделала. Она правильно живёт.
4. Если у тебя много друзей, не будет тебе скучно.

Ponovo se projektuje tekst pisma. Izdvaja se ono što Lena govori o sebi i ono što drugi o njoj govore (brat). (Prvi tekst se obeleži crvenom, a drugi plavom bojom.)

Tekst prvi: Не люблю откладывать на завтра то, что можно сделать сегодня. У меня есть цель в жизни — я хочу много знать. Мне трудно, но всё чем занимаюсь, мне интересно. Мои друзья лекции, книги, языки, музыка.

Tekst drugi: Трудно тебе будет жить, если рядом с тобой не будет друзей, скучно только учиться. Нельзя быть счастливым человеком, если нет друзей.

(Ovi tekstovi se ne ispisuju na tabli.)

Zadatak grupama: formulišite dijalog u kome će jedan sagovornik biti Lena a drugi ti. Evo najprihvatljivijeg dijaloga koji se može dobiti od učenika:

1. Моя цель много знать.
2. Это хорошо.
3. Мои друзья книги и музыка.
2. И это хорошо Лена, но трудно жить без товарищей.
1. Мне так интересно и хорошо.
2. Лена, скучно только учиться, а не ходить в кино, в театр.

Dijalog i zapisane rečenice na tabli u stvari su stimulator za novi zadatak koji učenici rade pojedinačno (samostalno).

Zadatak: Napišite u pet-šest rečenica svoje mišljenje o Leninom životu. Ovde dolazi do punog izražaja primena stečenog znanja i individualna kreativna sposobnost učenika. Jedno od najprihvatljivijih mišljenja, koje se može iskristalisati uz određene korekcije nastavnika, je sledeće.

Лена знает много. Она любит учить. У неё большая любовь к книге и языкам. Всё это хорошо. Но ей нужны друзья. Нужно ходить в кино, заниматься спортом. Хорошо и много знать и иметь друзей. Без друзей трудно жить.

III faza: Izvodi se zaključak teksta. Ovde se uvodi novi, ali ne i nepoznat jezički materijal — poslovice. One mogu poslužiti kao ilustracija gornjem zaključku.

Poslovice:

1. Человек человеку — друг товарищ и брат.
2. Не имей сто рублей, а имей сто друзей.
3. Не с деньгами жить, а с добрыми людьми.
4. Друзья познаются в беде.

(Poslovice se projektuju pomoću episkopa.)

Nakon čitanja komentara i objašnjenja smisla i značenja pristupa se radu u grupama.

Zadaci za grupe:

1. Iz datih reči i izraza sastaviti dve, već poznate poslovice. (Cilj: provera kako su učenici usvojili i shvatili tekst poslovica.)
2. Transformišite dve dobijene poslovice tako da one mogu poslužiti kao vaša poruka ili savet Leni.

Sadržaj radnog listića

1. сто рублей, сто друзей, не, жить, не имей, а, с деньгами, а, с добрыми людьми. имей

2. Dobijene poslovice transformišite... (zadatak je već dat). Uz nastavnikovu sugestiju i izvesne korekcije učenici mogu to uraditi ovako:

Лена, не имей сто книг, а имей сто друзей. Лена, имей и сто книг и сто друзей.

Не только с книгами жить, но и с добрыми товарищами (людьми).

Задание на дом: »Друзья познаются в беде«

Опишите у неколико реčenica neki događaj iz svoga života u коме će ova izreka dobiti punu potvrdu.

LITERATURA

Jelisaveta Kvasnevski, Ljubica Nestorov i Olivera Miškovski: *Ruski jezik za osmi razred osnovne škole*, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1980.

Совершенствование методов обучения русскому языку (сборник статей), Москва, 1981.

Обучение иностранцев общению на русском языке (теория и методика), Ленинград, 1983.

Группа авторов: Методика преподавания русского языка в начальной национальной школе, Ленинград, 1980.

В. Л. Скалкин: Основы обучения устной иноязычной речи, Москва, 1981.